

Sygn. akt III AUa 1440/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Monika Kiwiorska-Pająk

Sędziowie: SSA Robert Kuczyński

SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.)

Protokolant: Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2017 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) sp. z o.o. we W. obecnie: (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.**

przy udziale **D. A., M. K., B. T., I. K. (1), I. B., D. K., P. D.**

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji (...) sp. z o.o. we W. obecnie: (...) Sp. z o.o. w W.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 31 maja 2016 r. sygn. akt IX U 54/15

I. oddala apelację,

II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 3390 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 maja 2016 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu IX Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, po rozpoznaniu sprawy z połączonych odwołań (...) sp. z o.o. we W. od decyzji z dnia 17 listopada 2014 r. określających podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonych: D. A., I. B., I. K. (1), B. T., M. K., D. K. i P. D. - oddalił odwołania i zasądził od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 420 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy:

(...) sp. z o.o. w 1990 r. rozpoczęła swoją działalność, uruchamiając kasyna na terenie W., W. i S.. Od początku działania wnioskodawcy jej pracownicy otrzymywali napiwki od klientów kasyna. Napiwki otrzymywali głównie krupierzy, ponadto były one przyznawane pracownikom baru, kierownikom sal i kasjerom. Napiwki były przekazywane w formie gotówki lub żetonów do gry. Kwoty pieniężne uzyskane z tytułu napiwków były przeliczane przez Komisję składającą

się z krupiera, kierownika sali i kasjera. Pieniądze i żetony „cash-owe” otrzymywane z tytułu napiwków krupierzy umieszczali w specjalnych kasetkach znajdujących się przy stołach do gry, tzw. tip-boxach. W spółce od początku jej istnienia istniał zwyczaj podziału napiwków. Wysokość napiwku otrzymywanego przez danego pracownika była zależna od punktów związanych z zatrudnieniem na danym stanowisku pracy. Napiwki nie były pracownikom przyznawane za okresy ich pobytu na zasiłkach chorobowych. Pracownicy nie mieli żadnego wpływu na sposób rozdziału napiwków. Wnioskodawca nie organizował żadnych informacyjnych zebrań dotyczących rozdziału tych napiwków.

W spornym okresie wnioskodawca prowadził rejestr napiwków. Wysokość napiwków wpisywano do rejestru każdego dnia po zamknięciu kasyna. Pieniądze i żetony uzyskane z tytułu napiwków były przyjmowane przez kasjera, przeliczane i zamykane w pomieszczeniu kasowym. Wypłaty napiwków dokonywano w formie gotówkowej, raz lub dwa razy w miesiącu, w oparciu o rejestr wypłaconych napiwków, co jest bezsporne.

Wnioskodawca od początku swojej działalności odprowadzał do Urzędu Skarbowego zaliczki na podatek dochodowy od napiwków, dokonując tego bez udziału pracowników. Do 2007 r. zaliczka była obliczana i uiszczana samodzielnie przez każdego pracownika. Począwszy od tego roku jej obliczaniem i odprowadzaniem zaczęli się zajmować pracownicy spółki.

B. T. była zatrudniona u wnioskodawcy na podstawie umowy o pracę od 1 września 2008 r. do 3 października 2009 r. na stanowisku kasjera w kasynie w K.. Zgodnie z umową o pracę otrzymywała wynagrodzenie, w skład którego wchodziła płaca zasadnicza oraz premia uznaniowa. Od 2008 r. otrzymywała napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jego stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

D. K. był zatrudniony u wnioskodawcy na podstawie umowy o pracę od dnia 25 września 2008 r. do 9 grudnia 2008 r. na stanowisku pomocnika krupiera w kasynie w K.. Zgodnie z umową przysługiwało mu wynagrodzenie zasadnicze oraz premia uznaniowa. Od 2008 r. otrzymywał on napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jego stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

P. D. był zatrudniony u wnioskodawcy na podstawie umowy o pracę od dnia 2 kwietnia 2007 r. do 23 marca 2009 r. na stanowisku krupiera w kasynie w W.. Z tytułu zatrudnienia otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze i premię uznaniową. Od 2008 r.

2010 r. początkowo na stanowisku pomocnika krupiera, a następnie krupiera w kasynie w K.. Zgodnie z umową o pracę otrzymywała wynagrodzenie, w skład którego wchodziła płaca zasadnicza oraz premia uznaniowa. Od 2008 r. otrzymywała napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jego stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

M. K. była zatrudniona przez wnioskodawcę na podstawie umowy o pracę w okresie od dnia 4 września 2008 r. do 18 września 2010 r. początkowo na stanowisku pomocnika krupiera, a następnie krupiera, w kasynie w K.. Zgodnie z umową o pracę otrzymywała wynagrodzenie, w skład którego wchodziła płaca zasadnicza oraz premia uznaniowa. Od 2008 r. otrzymywała napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jego stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

I. K. (1) była zatrudniona przez wnioskodawcę na podstawie umowy o pracę w okresie od dnia 4 września 2008 r. do 21 marca 2009 r. na stanowisku krupiera, w kasynie w K.. Zgodnie z umową o pracę otrzymywała wynagrodzenie, w skład którego wchodziła płaca zasadnicza oraz premia uznaniowa. Od 2008 r. otrzymywała napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jego stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

I. B. była zatrudniona przez wnioskodawcę na podstawie umowy o pracę w okresie od dnia 25 sierpnia 2008 r. do 27 września 2009 r. na stanowisku barmana-kelnera, w kasynie we W.. Zgodnie z umową o pracę otrzymywała wynagrodzenie, w skład którego wchodziła płaca zasadnicza oraz premia uznaniowa. Od 2008 r. otrzymywała napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jego stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

D. A. był zatrudniony u wnioskodawcy na podstawie umowy o pracę od dnia 25 września 2008 r. do 21 marca 2009 r. na stanowisku krupiera w kasynie w K.. Z tytułu zatrudnienia otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze i premię uznaniową. Od 2008 r. otrzymywał napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jego stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

W trakcie kontroli przeprowadzonej u wnioskodawcy w okresie od 4 lutego 2014 r. do 10 czerwca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. ustalił, iż wnioskodawca jako płatnik składek nie zadeklarował składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, od otrzymanych bezpośrednio od klientów kasyna napiwków, m.in. w stosunku do następujących ubezpieczonych: D. A. za miesiące od listopada do grudnia 2008 r., I. B. za miesiąc październik 2008 r., I. K. (1) za miesiące od października do grudnia 2008 r., B. T. za miesiące od października do grudnia 2008 r., M. K. za miesiące od października do grudnia 2008 r., D. K. za miesiące listopad i grudzień 2008 r. oraz P. D. za miesiące od lutego do grudnia 2008 r.

W dniu 17 listopada 2014 r. organ rentowy wydał decyzje, w których ustalił w stosunku do zainteresowanych podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z uwzględnieniem kwot pieniężnych otrzymywanych w ramach napiwków w kwotach wskazanych w zaskarżonych decyzjach.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że odwołania wnioskodawcy podlegały oddaleniu.

W omawianej sprawie bezspornym jest, iż wnioskodawca w spornym okresie prowadził rejestr napiwków zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 r. w/s sposobu ewidencjonowania napiwków w kasynach gry (Dz.U.2003. 102.949). Okoliczność sporną stanowiło ustalenie, czy przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zainteresowanych D. A., I. B., I. K. (1), B. T., M. K., D. K. i P. D. powinny być uwzględnione kwoty pieniężne uzyskiwane przez zainteresowanych z tytułu napiwków.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.:Dz.U.2013.1442. ze zm.) za przychód uważa się przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: m. in. zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej. Przepis w tym zakresie i brzmieniu obowiązuje od momentu wejścia w życie ustawy o systemie ubezpieczeń.

W świetle brzmienia § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w/s szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zwanych dalej "składkami", stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 oraz § 2 ustawy systemowej. Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy systemowej w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3, nie uwzględnia się wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz zasiłków. Natomiast § 2 cyt. rozporządzenia przewiduje katalog przychodów, niewliczanych do podstawy wymiaru składek. Przychód w postaci napiwków nie został uwzględniony w ww. przepisie.

Na mocy art. 18 ust. 1 ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12. Z kolei zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Na mocy art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j.:Dz.U.2012.361 ze zm.) za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty,

bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Na mocy art. 9 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych opodatkowaniu podatkiem dochodowym podlegają wszelkiego rodzaju dochody, z wyjątkiem dochodów wymienionych w art. 21, 52, 52a i 52c oraz dochodów, od których na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej zaniechano poboru podatku.

Sąd Okręgowy powołując się na wyrok Sądu Najwyższego - wyrok z dnia 9 września 2010 r., II UK 98/10 przyjął, że napiwki powinny być uwzględniane przy ustalaniu wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Napiwki należy bowiem uznać za przychody uzyskane ze stosunku pracy. Bez znaczenia pozostaje fakt, iż przychody te nie były finansowane przez stronę powodową jako pracodawcę, a sama wypłata napiwków była uzależniona jedynie od dobrej woli klientów kasyna, przy równoczesnym braku skutecznego prawnie roszczenia zainteresowanych o wypłatę napiwków. Obowiązkiem pracodawcy było bowiem pobranie zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych.

Z obowiązującego w 2008 r. przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 r. (Dz.U.102.949) wynika, że podmioty zarządzające gry w kasynach były zobowiązane ewidencjonować napiwki w rejestrze napiwków. Rejestr zawierał dane takie jak: liczbę porządkową i datę wpisu, wartość napiwków zgromadzonych danego dnia oraz imiona i nazwiska pracowników kasyna, którym są wypłacane te napiwki, wraz z wartością napiwków wypłaconych poszczególnym pracownikom kasyna, datą wypłaty napiwku i podpisem odbioru. W związku z powyższym napiwki były i są przychodem ze stosunku pracy, podlegały opodatkowaniu łącznie z wynagrodzeniem za pracę, a wnioskodawca jako płatnik miał obowiązek pobrania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz przechowywania rejestru napiwków.

Zdaniem Sądu Okręgowego materiał dowodowy zgromadzony w sprawie potwierdza, że osiągnięcie przez zainteresowanych przychody z tytułu napiwków pozostawały w prawnym i faktycznym związku z zatrudnieniem, co jest wystarczające do uznania, że jest to przychód ze stosunku pracy w rozumieniu art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Przepis ten stanowi, że źródło finansowania wypłat i świadczeń nie ma znaczenia dla możliwości zakwalifikowania ich jako źródła przychodu ze stosunku pracy. W przedmiotowej sprawie zasady rozdziału napiwków były dokonywane na podstawie przyjętego przez wnioskodawcę zwyczaju, który był przez pracowników akceptowany.

Sporne kwoty napiwków miały więc cechy przychodu ze stosunku pracy, w związku z czym zgodnie z art. 17 ust. 1 i 2, 18 ust.1 i art. 20 ust.1 w zw. z art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz chorobowe i wypadkowe oraz na ubezpieczenia zdrowotne zgodnie a art. art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. (t.j.:Dz.U.2008.164.1027 ze zm.).

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją wnioskodawca zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosków nielogicznych, sprzecznych, albo w ogóle z niego niewynikających, skutkujące błędnym ustaleniem stanu faktycznego lub błędną dedukcją co do istotnych elementów stanu faktycznego, a w konsekwencji ***błędną subsumpcją*** art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych („u.p.d.o.f.”);
2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez: (i) niewskazanie przez Sąd I instancji podstawy prawnej rozstrzygnięcia; (ii) niewskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wszystkich faktów, które Sąd I instancji uznał za udowodnione, wszystkich dowodów, na których się oparł oraz przyczyn, dla których Sąd I instancji odmówił wiarygodności i mocy dowodowej niektórym dowodom; (iii) brak uzasadnienia przez Sąd I instancji przyczyn oddalenia lub pominięcia niektórych (kluczowych) twierdzeń i dowodów spółki; (iv) oparcie uzasadnienia zaskarżonego wyroku na uzasadnieniu wyroku z 18 września 2015 r., sygn. akt IX U 104/15, wydanego w podobnej

sprawie przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu orzekający w innym składzie osobowym (ale w tym samym referacie Sądu I instancji), poprzez powielenie znacznej części uzasadnienia ww. wyroku, oraz przedstawienie go jako własnego, co stanowi naruszenie art. 233 § 2 k.p.c. oraz zasady samodzielnej i swobodnej oceny materiału dowodowego i rozpoznawania spraw³ przez sąd orzekający; (v) oparcie uzasadnienia zaskarżonego wyroku na orzecznictwie sądowym przytoczonym w sposób wyrywkowy lub zniekształcony (dotyczy w szczególności wyroku Sądu Najwyższego z 9 września 2010 r., II UK 98/10 oraz wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 listopada 2006 r., II FSK 1416/05;

3. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 207 § 6 k.p.c., 217 § 1, 2 i 3 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 233 k.p.c., art. 235 § 1 i 2 k.p.c., art. 473 § 1 k.p.c. w zw. z art. 207 § 6 k.p.c. poprzez pominięcie lub oddalenie istotnej części materiału dowodowego złożonego do akt niniejszej sprawy, pomimo braku wyjaśnienia okoliczności faktycznych sprawy oraz przyjęcia ustaleń stanu faktycznego sprzecznych ze złożonym do akt sprawy materiałem dowodowym, pomimo braku spóźnienia w zgłoszeniu twierdzeń oraz dowodów Spółki, oraz pomimo tego, że przeprowadzenie dowodu z dokumentów nie doprowadziłoby do przedłużenia postępowania, a byłoby konieczne do prawidłowego ustalenia stanu faktycznego sprawy;

4. naruszenie przepisów postępowania, art. 365 § 1 k.p.c., poprzez ponowną ocenę kwestii prawnej prawomocnie rozstrzygniętej wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z 22 kwietnia 1993 r., sygn. akt VIII U 2718/92, który to wyrok wprowadził materialny skutek prawomocności orzeczenia wydanego w analogicznej sprawie, oraz orzeczenie w sposób odmienny od prawomocnego rozstrzygnięcia z 1993 r., co stanowi ponadto naruszenie zasady praworządności i powagi wymiaru sprawiedliwości;

5. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 299 k.p.c., art. 232 zd. 2 k.p.c. i art. 302 § 1 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt. 5 k.p.c. poprzez: (i) dopuszczenie z urzędu dowodu z przesłuchania strony innej niż strona powodowa, przed przeprowadzeniem dowodów z przesłuchania świadków oraz przed przeprowadzeniem pozostałych dowodów wnioskowanych przez Spółkę; oraz (ii) oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania strony powodowej, pomimo złożenia wniosku w tym zakresie przez Spółkę, przy jednoczesnym dopuszczeniu z urzędu dowodu z przesłuchania zainteresowanych, co doprowadziło do pozbawienia Spółki możliwości obrony swych praw, oraz naruszyło jej prawo do sadu i równego traktowania stron;

6. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 6 k.p.c. w zw. z art. 219 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie oraz oddalenie/nierozpoznanie wniosku powoda o połączenie do łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia wszystkich odwołań złożonych przez Spółkę od 596 decyzji organu rentowego wydanych w prowadzonej przez organ rentowy sprawie znak (...) (lista decyzji w aktach sprawy), pomimo, że wszystkie skarżone przez Spółkę decyzje dotyczą tego samego stanu faktycznego i prawnego;

7. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f. w zw. z art. 4 pkt 9 u.s.u.s. poprzez jego nieuzasadnione zastosowanie, pomimo tego, że (i) napiwki stanowią dochód otrzymywany od osób trzecich, (ii) przy okazji świadczenia pracy, (iii) świadczenie w postaci napiwku otrzymywały również inne osoby, w tym zleceniobiorcy Spółki lub nawet inni goście kasyna gry;

8. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 336 k.c. w zw. z art. 835, art. 839 k.c. i art. 710 k.c. poprzez ich niezastosowanie oraz błędne uznanie, że Spółka jako przechowawca środków pieniężnych pozyskanych przez obsługę kasyna gry w formie napiwków, lub użyczający pomieszczenia do ich przechowywania czy też świadczący w zakresie prekarium (sąd I instancji nie określił kwalifikacji prawnej powyższego) stała się posiadaczem tychże środków oraz je gromadziła, podczas gdy zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego przechowawca tudzież użyczający lokalu na zasadzie prekarium, nie jest posiadaczem przedmiotów, a co najwyżej ich dzierżycielem (tylko w zakresie przechowania);

9. naruszenie art. 6 k.c. poprzez naruszenie zasad rozkładu ciężaru dowodu oraz uznanie domniemania należności daniny publicznej i domniemania prawdziwości zeznań strony zainteresowanej oddaleniem odwołania;

10. naruszenie art. 2 w zw. z art. 84 i art. 217, art. 32 oraz art. 87 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. nr 78, poz. 483) - będące konsekwencją błędnej wykładni art. 12 § 1 u.p.d.o.f. - poprzez ustalenie podstawy wymiaru składek i nałożenie obowiązku uiszczenia świadczenia publicznego na Spółkę w oderwaniu od źródła, z którego nastąpić może zaspokojenie obowiązku, w szczególności w zakresie, w jakim przewiduje on uwzględnienie w podstawie wymiaru składek, oraz nałożenie na pracodawcę obowiązków płatnika i obowiązku sfinansowania składek w zakresie finansowanym przez pracodawcę, w stosunku do świadczeń, co do których pracodawca: (i) nie jest źródłem finansowania przychodu, ani (ii) nie ma kontroli, ani wpływu na okoliczność przyznania świadczenia, ani (iii) nie ma kontroli, ani wpływu na wysokość świadczenia, ani (iv) nie staje się właścicielem środków pieniężnych będących przedmiotem świadczenia, ani ewentualnie ich ekwiwalentu.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca domagał się zmiany zaskarżonego wyroku, orzeczenie co do istoty sprawy i uwzględnienie odwołania w całości, tj. ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanych w wysokości zadeklarowanej przez Spółkę w deklaracjach ZUS DRA za okres od stycznia 2008 r. do grudnia 2008 r., tj. bez uwzględnienia kwot napiwków oraz zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego oraz kosztów postępowania przed sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z uwagi na nierozpoznanie istoty sprawy i konieczność przeprowadzenia pełnego postępowania dowodowego, z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Ponadto wnioskodawca wniósł o:

1. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu ze znajdującego się w aktach tożsamej sprawy pod sygn. akt: IX U 422/15 nagrania przebiegu posiedzenia przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu z dnia 15 kwietnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt: IX U 422/15, w części odnoszącej się do zeznań świadków I. J. (1), S. Ś. oraz strony, za którą występował C. G. - na okoliczność faktów wskazywanych przez wnioskodawcę w odwołaniu oraz kolejnych pismach procesowych, gdyż w konsekwencji oddalenia wniosku Spółki o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania kluczowych świadków oraz strony, sąd I instancji pominął szereg okoliczności faktycznych kluczowych dla prawidłowego rozstrzygnięcia;
2. alternatywnie, w razie nieuwzględnienia przez tut. Sąd wniosku wskazanego w pkt 4 powyżej w części odnoszącej się do zeznań strony, za którą występował C. G. - dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron z ograniczeniem do przesłuchania strony powodowej, za którą aktualnie występuje (...), prezes zarządu Spółki (adres do doręczeń: (...)), niesłusznie pominiętego przez sąd I instancji - na okoliczność faktów wskazanych powyżej;
3. alternatywnie, w razie nieuwzględnienia przez tut. Sąd wniosku wskazanego w pkt. 1 powyżej w części odnoszącej się do zeznań świadków I. J. (1) oraz S. Ś. - dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z zeznań świadka I. J. (1), niesłusznie oddalonego przez sąd I instancji - na okoliczność faktów wskazywanych przez wnioskodawcę w odwołaniu oraz kolejnych pismach procesowych, tj. dowodów z zeznań: I. J. (1), Dyrektora finansowego powoda i głównej księgowej (adres do doręczeń: (...)), w trybie pomocy sądowej przez wyznaczony sąd w Warszawie ze względu na to, że świadek mieszka i pracuje w W., zaś koszty dojazdu do W. oraz ewentualnego noclegu są niewspółmierne do wartości przedmiotu sporu, na okoliczności faktyczne wskazane przez powoda w odwołaniu oraz w kolejnych pismach procesowych, w szczególności na okoliczność braku udziału Spółki w procesie gromadzenia i podziału napiwków;
4. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu ze znajdującego się w aktach tożsamej sprawy pod sygn. akt: IX U 489/15 nagrania przebiegu posiedzenia przed Sądem Rejonowym dla W., III Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 26 listopada 2016 r., sygn. akt III Cps 1430/15, w zakresie zeznań R. L., który został przesłuchany w wyniku odezwy Sądu Okręgowego we Wrocławiu w tożsamej sprawie o sygn. akt IX U 489/15 - na okoliczności faktyczne wskazane przez powoda w odwołaniu oraz kolejnych pismach procesowych, a w szczególności na okoliczność charakteru napiwków otrzymywanych przez pracowników Spółki jako przychodu całkowicie odrębnego od przychodu z tytułu wynagrodzenia za pracę, braku udziału Spółki w zbiorze i podziale napiwków, braku tytułu Spółki do kwot napiwków,

otrzymywania napiwków także przez osoby niezwiązane stosunkiem pracy ze Spółką, pochodzenia środków w postaci napiwków od gości kasyna a nie Spółki jako pracodawcy, braku działań Spółki w celu zachęcania gości kasyna do udzielania napiwków, braku ustalonego przez Spółkę regulaminu podziału napiwków, zasad podziału napiwków pomiędzy osoby je otrzymujące oraz sposobu wykształcenia się tychże zasad;

5. alternatywnie, w razie nieuwzględnienia przez tut. Sąd wniosku wskazanego w pkt 4 powyżej - dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań pracownika Spółki - R. L., Kierownika Kas, (adres do doręczeń: (...)) w trybie pomocy sądowej przez wyznaczony sąd w Warszawie ze względu na to, że świadek mieszka i pracuje w W., zaś koszty dojazdu do W. oraz ewentualnego noclegu są niewspółmierne do wartości przedmiotu sporu - na okoliczności faktyczne wskazane w pkt. 4 powyżej, który to wniosek dowodowy został oddalony przez sąd I instancji;

6. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu - pisma pracownika Spółki, P. B. (1) wysłanego przez niego, jako zainteresowanego, w tożsamej sprawie o sygn. akt IX U 116/15 prowadzonej z odwołania Spółki od decyzji ZUS wydanej w tym samym postępowaniu kontrolnym - na okoliczność (i) charakteru napiwków otrzymywanych przez pracowników Spółki jako przychodu całkowicie odrębnego od przychodu z tytułu wynagrodzenia za pracę, (ii) autora systemu podziału napiwków; (iii) zasad podziału i przyjętej hierarchii w grupie pracowników; (iv) perspektywy pracowników młodszych i niższych stopniem na decyzje pracowników starszych i wyższych stopniem, który to wniosek dowodowy został oddalony przez sąd I instancji; (w aktach sprawy);

7. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu - protokołu posiedzenia Sądu Rejonowego dla W. w W., VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, z 12 sierpnia 2015 r., sygn. akt VI Uo 14/15, w zakresie zeznań A. J., która została przesłuchana w wykonaniu odezwy Sądu Okręgowego we Wrocławiu w tożsamej sprawie o sygn. IX U 343/15 - na okoliczności faktyczne wskazane w odwołaniu oraz kolejnych pismach procesowych, w szczególności na okoliczność braku udziału Spółki w zbieraniu, podziale i wydawaniu środków pochodzących z napiwków, który to wniosek dowodowy został oddalony/nie został rozpoznany przez sąd I instancji; (w aktach sprawy);

8. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu - pisma pracownika Spółki R. L. wysłanego przez niego, jako zainteresowanego, w sprawie o sygn. IX U 489/15 prowadzonej z odwołania Spółki od decyzji ZUS wydanej w tym samym postępowaniu kontrolnym - na okoliczność (i) charakteru napiwków otrzymywanych przez pracowników Spółki jako przychodu całkowicie odrębnego od przychodu z tytułu wynagrodzenia za pracę, (ii) autora systemu podziału napiwków; (iii) zasad podziału i przyjętej hierarchii w grupie pracowników, który to wniosek dowodowy został oddalony/ nie został rozpoznany przez sąd I instancji; (w aktach sprawy).

Na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 i 3 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 473 § 1 k.p.c., wnoszę również o rozpoznanie postanowień Sądu I instancji wydanych na posiedzeniu w dniu 19 lutego 2016 r. o: (i) oddaleniu dowodu z zeznań świadków R. L., I. J. (1), S. Ś. oraz pominięciu dowodu z zeznań strony, za którą występował C. G.; (ii) oddaleniu dowodu z protokołu posiedzenia Sądu Rejonowego dla W. w W., VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, z 12 sierpnia 2015 r., sygn. akt VI Uo 14/15, w zakresie zeznań A. J.; (iii) oddaleniu wniosku o zawieszenie postępowania; (iv) oddaleniu wniosku o połączeniu wszystkich spraw; (v) oddaleniu wniosku o dowód z pisma P. B.; oraz (vi) oddaleniu wniosku o przeprowadzenie konfrontacji zainteresowanego W. B. ze świadkami W. Z. i I. J. (2).

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja wnioskodawcy jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. okazał się nietrafny, bowiem w literaturze i orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, że dla skuteczności tego zarzutu konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu. W szczególności strona skarżąca powinna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając. Skarżąca może li tylko podnosić, posługując się argumentami prawnymi, że Sąd rażąco naruszył zasady

logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego, a uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyrok SN z 18 czerwca 2004 r., II CK 369/03, LEX nr 174131).

Zarzut przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów nie może wszak odnieść zamierzonego skutku na tej tylko podstawie, że dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd miał na względzie powszechne i obiektywne zasady doświadczenia życiowego, a indywidualne i subiektywne doświadczenia strony są od nich odmienne (por. wyrok SN z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, OSNP 2000/19/732). W wywiezionej apelacji skarżąca spółka powinna była zatem wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, ponieważ tylko takie uchybienie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Samo zaś przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd wadze poszczególnych dowodów i odmiennej ich ocenie niż ocena Sądu nie jest w tym zakresie wystarczające.

Wiarygodność i moc dowodów jest oceniana przez Sąd według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego. Wymaga nadto podkreślenia, że jeżeli wnioski wyprowadzone przez Sąd orzekający z zebranego materiału dowodowego są logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena tego Sądu nie narusza przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i musi się ostać, choćby dawały się z niego wysnuć także wnioski odmienne (por. wyrok SN z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05, LEX nr 187124).

Nie ulega wątpliwości, że ocena dowodów prowadzi do zbudowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Jednocześnie prawidłowo ustalone fakty muszą być w sposób odpowiedni ocenione pod kątem prawa materialnego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy nie popełnił błędu w niniejszej sprawie. Sąd pierwszej instancji zbierając materiał dowodowy, uczynił to bowiem w sposób prawidłowy w zakresie norm prawa procesowego i z uwzględnieniem dyrektywy wskazanej w treści art. 233 § 1 k.p.c. Wymaga zatem podkreślenia, że prawidłowość zaskarżonego wyroku wynika z poprawnego ustalenia faktów i na dokonaniu przez Sąd pierwszej instancji właściwej oceny stanu faktycznego pod kątem zastosowania przepisów prawa materialnego.

Niezależnie od powyższych rozważań odnoszących się do zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych należy zauważyć, że istota sporu w rozpoznawanej sprawie nie dotyczy ustaleń faktycznych jako w rzeczywistości niekontrowersyjnych, ale wykładni zawartego w art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych pojęcia "przychody ze stosunku pracy".

W konsekwencji Sąd Apelacyjny oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania.

Nie są trafne zarzuty naruszenia art. 207 § 6 i 217 § 1 k.p.c., co jednoznacznie wynika z ich literalnego brzmienia, bowiem nie odnosi się on do sądu i nie określa jego uprawnień ani obowiązków, a jedynie czas, w którym strony mogą przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków. Nie wynika natomiast z nich obowiązek sądu dopuszczania wszelkich dowodów wnioskowanych przez strony "aż do zamknięcia rozprawy". Przepis ten nie może więc być przez sąd naruszony (por. wyroki SN z dnia 22 stycznia 2003 r., II UKN 563/01, LEX nr 1133805 i z dnia 13 stycznia 2009 r., II PK 101/08, LEX nr 738345).

W orzecznictwie przyjmuje się, że art. 227 k.p.c. stosowany jest przed podjęciem rozstrzygnięć dowodowych, uprawnia bowiem sąd do selekcji zgłoszonych dowodów jako skutku przeprowadzonej oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć. Nie może być zatem przedmiotem naruszenia sądu, ponieważ nie jest źródłem obowiązków ani uprawnień jurysdykcyjnych, lecz określa jedynie wolę ustawodawcy ograniczenia kręgu faktów, które mogą być przedmiotem dowodu w postępowaniu cywilnym (por. wyrok SN z dnia 25 czerwca 2008 r., II UK 327/07, LEX nr 496393). Naruszenie tego przepisu może być natomiast pośrednie i wówczas powinno być powiązane z art. 217 § 2 k.p.c., poprzez postawienie zarzutu pominięcia określonego dowodu mimo jego istotności dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok z dnia 9 września 2011 r., I CSK 248/11, LEX nr 1043961). Skarżący zarzucając naruszenie przepisów art. 217 i 227 łączy go z naruszeniem z art. 232 k.p.c. Tymczasem zgodnie z utrwaloną linią

orzecznictwem sąd nie może dopuścić się obrazy art. 232 k.p.c., ponieważ odnosi się on do obowiązków stron, a nie do czynności sądu, wskazuje jedynie na ciężar dowodu w znaczeniu procesowym, czyli obowiązek przedstawienia faktów i dowodów przez strony, nie stanowi natomiast podstawy wyrokowania sądu i nie może mieć wpływu na poprawność wydanego przez sąd rozstrzygnięcia. Oznacza to, że na podstawie art. 232 k.p.c. nie można postawić sądowi skutecznie zarzutu, iż nie dopuścił dowodu zgłaszanego przez stronę postępowania (por. wyroki SN z dnia 28 stycznia 2009 r., I UK 186/08, LEX nr 736710 i z dnia 17 października 2011 r., I PK 53/11, LEX nr 1125078).

Nieuzasadniony jest również zarzut naruszenia art. 235 k.p.c., upatrywanego przez apelującego w pominięciu istotnej części materiału dowodowego w tym m.in. nieuwzględnienie wniosku o przeprowadzenie dowodu z prywatnych opinii przedstawionych przez wnioskodawcę, sporządzonych przez pracowników naukowych Wydziału (...) Uniwersytetu (...) dr hab. T. S. i Wydziału (...) Uniwersytetu (...) dr hab. P. B. (3), w ocenie Sądu Apelacyjnego nie są one wiążące dla Sądu orzekającego i nie mogły być nawet dowodem w tej sprawie. Zadaniem Sądu jest przecież dokonywanie kwalifikacji prawnej zaistniałej sytuacji faktycznej. Do wyłącznej kompetencji Sądu należy ustalenie i ocena faktów (wyrok SN z dnia 6 lutego 2003 r., IV CKN 1763/00, niepubl.). Ponadto niedopuszczalne jest przeprowadzenie opinii co do prawa, gdyż pojęcie „wiadomości specjalnych” z art. 278 § 1 k.p.c. nie obejmuje wiedzy dotyczącej treści obowiązującego prawa oraz reguł jego tłumaczenia (wyrok SN z dnia 1 lipca 1998 r., I PKN 203/98, OSNP 1999/15/478).

Z kolei zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. także jest chybiony bowiem Sąd Okręgowy wskazał przyczyny dla których nie uwzględni dalszych wniosków dowodowych wnioskodawcy, a apelacja nie wykazuje znaczenia tego naruszenia dla wyniku sprawy. Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. tylko wtedy może być skuteczny, jeżeli uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a wykazanie tej okoliczności obciąża wnioskodawcę oraz mógłby być uzasadniony tylko wówczas gdyby treść uzasadnienia orzeczenia Sądu Okręgowego uniemożliwiła całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego, w takiej sytuacji zaskarżone rozstrzygnięcie byłoby niemożliwe do oceny. Takich wad uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera.

W sprawie nie ulega wątpliwości, iż w świetle jednoznacznego brzmienia art. 78 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (t.j.: Dz.U.2015.612) wnioskodawca jako podmiot prowadzący działalność w zakresie gier hazardowych jest obowiązany prowadzić: rejestr napiwków w kasynie gry, według wzoru ustalonego w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 stycznia 2010 r. w/s dokumentacji prowadzonej przez podmioty prowadzące działalność w zakresie gier hazardowych (Dz.U.2010.8.57). Obowiązek ten spoczywa na podmiocie prowadzącym działalność w zakresie gier hazardowych, a zatem nie można uznać, tak jak to próbuje wywodzić wnioskodawca, iż wszystkimi sprawami związanymi z gromadzeniem napiwków, dokumentowaniem ich wysokości, podziałem, wyliczaniem zaliczki na podatek dochodowy zajmowali się wyłącznie zainteresowani pracownicy, a czynności z ramienia Spółki miały charakter wyłącznie techniczny. Nawet gdyby tak faktycznie było, to finalnie i tak obowiązki te spoczywają na Spółce, a wprowadzenie przez ustawodawcę obowiązkowego rejestru napiwków niewątpliwie było celowe. Działalność w określonych obszarach musi poddana być wyjątkowo dokładnej kontroli ze strony organów publicznych. Brak takiej kontroli mógłby spowodować wyjątkowo negatywne skutki dla Państwa, a zwłaszcza jego budżetu. Efektywne sprawowanie kontroli uzależnione jest od możliwości pozyskania odpowiednich informacji od podmiotów prowadzących daną działalność. Stąd też dodatkowe obowiązki ewidencyjne i dokumentacyjne nałożone na podmioty prowadzące działalność w zakresie gier i zakładów wzajemnych. Działalność w zakresie gier oraz zakładów wzajemnych jest w szczególności sposobem reglamentowana i kontrolowana przez państwo - uregulowana przepisami ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych. Takie podejście Państwa do gier oraz zakładów jest w pełni zrozumiałe, jeśli zważyć choćby na to, że działalność ta może być wykorzystywana do realizowania wielu zachowań sprzecznych z prawem. W szczególności może być ona źródłem legalizowania środków finansowych pochodzących z przestępstw (tzw. „pranie brudnych pieniędzy”). Ustawodawca zdając sobie sprawę z powyższych zagrożeń stara się im przeciwdziałać. Wyrazem tego jest m.in. nałożenie na podmioty prowadzące działalność w zakresie gier oraz zakładów wzajemnych szeregu dodatkowych obowiązków ewidencyjno-sprawozdawczych. Szerszy zakres obowiązku dokumentowania ma zapobiegać próbom legalizowania

„brudnych pieniędzy” w działalności związanej z grami oraz zakładami wzajemnymi. W świetle powyższych obowiązków trudno byłoby przyjąć, że w zakresie funkcjonowania tego typu podmiotów ustawodawca mógłby pozwolić na jakąkolwiek dowolność i niekontrolowany przepływ bliżej nieokreślonych środków finansowych. Skoro ewidencjonowanie środków w postaci napiwków obciążało Spółkę, to nie można mówić, że nigdy nie uzyskiwała ona chociażby przejściowego władztwa nad tymi środkami.

W powyższym kontekście bezzasadne są zarzuty zmierzające do wykazania, iż napiwek nie stanowi przychodu ze stosunku pracy, chociaż niewątpliwie jest to świadczenie uznaniowe i dobrowolne wręczone przez osoby trzecie. Jednak biorąc pod uwagę istotę sporu - wliczenie napiwku do podstawy wymiaru składek - należy odnieść się do zapisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz.U.2016.963), która w art. 18 ust. 1 stanowi, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1 - 3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10 z zastrzeżeniem ust. 1a i 2 oraz ust. 4 pkt 5 i ust. 12. Przepis art. 4 pkt 9 w/w ustawy zawiera definicję przychodu wskazując na przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy oraz przychody z działalności wykonywanej osobiście przez osoby należące do składu rad nadzorczych, niezależnie od sposobu ich powoływania. Z przepisów powyższych wynika, iż w przypadku pracowników podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowią przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy (art. 18 ust. 1 u.s.u.s.). Określenie, co stanowi, a co nie stanowi podstawy wymiaru składek, wymaga więc w pierwszym rzędzie sięgnięcia do przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j.:Dz.U.2012.361 ze zm.), która w art.12 ust. 1 wskazuje, iż za przychody ze stosunku pracy w rozumieniu przepisów podatkowych uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych. Definicja przychodu w tym przepisie jest zakreślona tak szeroko, że pojęcie to obejmuje literalnie rzecz biorąc „wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne” i to bez względu na źródło finansowania tych środków. Zestawiając zatem art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych z pojęciem przychodu z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych nasuwa się prosty wniosek, iż oskładkowaniu na szeroko rozumiane ubezpieczenia społeczne (a w dalszej konsekwencji również na ubezpieczenie zdrowotne) podlegają „wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne” i to bez względu na źródło finansowania tych środków. Powyższy wywód prowadzi do wniosku, iż jeżeli Sąd Okręgowy prawidłowo zakwalifikował, iż określony przychód pracownika nie korzysta ze zwolnienia wymienionego w powołanym wyżej rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w/s szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U.1998.161.1106 ze zm.) to podlega on oskładkowaniu.

Reasumując Sąd Okręgowy słusznie przyjął, iż sporne świadczenia stanowią przychód w rozumieniu art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych podlegający uwzględnieniu przy określaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. W dalszej konsekwencji podlegają one również uwzględnieniu do podstawy wymiaru składek:

- na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe pracowników, bowiem w świetle art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i ubezpieczenia rentowe;

- na ubezpieczenie zdrowotne pracowników, bowiem w świetle art. 81 ust. 1 w zw. z art. 66 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych (t.j.: Dz.U.2015.581 ze zm.) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne stosuje się przepisy dotyczące pracowników określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Niewątpliwie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy ma znaczenie orzecznictwo sądów administracyjnych, na które powołał się Sąd Okręgowy mimo, że dotyczy definicji przychodu z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. W wyroku z dnia 31 lipca 2012 r., II FSK 76/11, (Lex 1213684) Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, iż pojęcie przychodów wymienionych w przepisie art. 12 u.p.d.o.f. należy rozumieć szerzej niż wyłącznie ściśle określone przychody ze stosunku pracy. W tak rozumianej definicji mieści się również wypłata napiwków wypłacanych w kasynach gry. Z uzasadnienia orzeczenia wynika, że zapadło ono na tle analogicznego stanu faktycznego. Sąd stwierdził m.in. że jeżeli środki w postaci napiwków, które są adresowane imiennie do określonego pracownika lub grupy pracowników trafiają do pracodawcy albo też pracodawca zbiera środki pochodzące z napiwków, a później przekazuje je pracownikom, którzy dokonują podziału między siebie, to napiwki te są przychodem ze stosunku pracy i podlegają opodatkowaniu łącznie z wynagrodzeniem za pracę, od których płatnik - ma obowiązek pobrania zaliczek na PIT, gdyż napiwki te przysługują pracownikom a nie innym osobom. Tak więc istnieje oczywisty związek między wykonywaną pracą a otrzymanym napiwkiem. Źródłem i podstawą wypłaty napiwków jest łączący pracowników z pracodawcą stosunek pracy. Napiwki te stanowią świadczenie uzyskiwane przez pracowników w związku z wykonywaniem pracy. Należy przy tym zwrócić uwagę na analogiczną, jak w sprawie niniejszej, argumentację płatnika, który akcentował po swojej stronie wykonywanie czynności jedynie o charakterze technicznym i dokonywanie podziału napiwków wyłącznie przez pracowników. Argumentacja ta nie przekonała ani Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego ani Naczelnego Sądu Administracyjnego. Podobne rozstrzygnięcie i poglądy zawiera wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 4 kwietnia 2012 r. II FSK 1747/10 (Lex 1214177). W uzasadnieniu tego wyroku, wydanego również na tle zbliżonego stanu faktycznego wskazano, że przychodami z szeroko rozumianego stosunku pracy są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężna świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło ich finansowania, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody bądź ekwiwalenty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona. W tak rozumianej definicji mieści się również wypłata napiwków wypłacanych w kasynach gry. Pojęcie wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 78 § 2 k.p. ma charakter węższy niż pojęcie przychodów ze stosunku pracy, które są zdefiniowane w art. 12 u.p.d.o.f.

W wyroku z dnia 9 marca 2016 r. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie (II FSK 216/15, Lex 2036477) stwierdził, że „uzyskiwane przez pracowników kasyn przychody z napiwków stanowią przychody ze stosunku pracy, a więc ze źródła zdefiniowanego w art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f.; zgodnie z art. 20 ust. 1 in fine u.p.d.o.f. oznacza to, że do przychodów z innych źródeł zakwalifikowane być już nie mogą”. W uzasadnieniu tego orzeczenia NSA stwierdził, że zagadnienie prawnopodatkowej kwalifikacji przychodów z napiwków pozyskiwanych przez pracowników kasyn było już wielokrotnie przedmiotem oceny w postępowaniu sądowo-administracyjnym. W szczególności w sprawach tych Naczelny Sąd Administracyjny orzekał w wyrokach: z dnia 14 listopada 2003 r. (I SA/Łd 1493/02), z dnia 14 listopada 2006 r. (II FSK 1416/05), z dnia 18 lutego 2010 r. (II FSK 1535/08), z dnia 4 kwietnia 2012 r. (II FSK 1747/10), z dnia 31 lipca 2012 r. (II FSK 76/11), z dnia 19 lutego 2013 r. (II FSK 1258/11) i z dnia 13 października 2015 r. (II FSK 1789/13), zgodnie przyjmując, że **napiwki stanowią przychód ze stosunku pracy w rozumieniu art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f., choć nie są wynagrodzeniem za pracę w rozumieniu art. 78 § 2 k.p.**

Punktem wyjścia dla tej konstatacji, w ocenie NSA, jest treść art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f., który to przepis - w części istotnej dla sprawy - stanowi, że za przychody ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, bez względu na źródło finansowania tych wypłat, niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona. Trudno nie zauważyć, że w wyniku podziału napiwków pracownicy kasyn otrzymują wypłaty pieniężne, których wysokość wprawdzie nie została z góry ustalona i które nie są sfinansowane przez pracodawcę, ale które odpowiadają przedstawionej definicji przychodów ze stosunku pracy. Twierdzenie przeciwne, uznające, że zaprezentowany pogląd stanowi niedopuszczalną, rozszerzającą wykładnię przepisu z tego względu, że napiwki mogą stanowić co najwyżej

przychód związany ze stosunkiem pracy, oparte jest na zanegowaniu poglądu, że to miejsce pracy podatnika i związek uzyskanych przez niego przychodów z przedmiotem działalności pracodawcy oraz wykonywanymi przez pracownika obowiązkami determinuje źródło przychodów, do jakiego należy określone świadczenie. Tymczasem normatywna definicja przychodów ze stosunku pracy odwołuje się do tych właśnie elementów - a więc: pozostawania w stosunku pracy, z którym wiąże się otrzymywanie wypłat środków pieniężnych, choćby nie były one finansowane przez pracodawcę ani z góry ustalone. Naczelny Sąd Administracyjny odnosząc się do przychodów z tytułu napiwków w kasynach gry wskazał, że skoro podmioty zarządzające gry w kasynach gry są obowiązane ewidencjonować napiwki w rejestrze napiwków, który zawiera: liczbę porządkową, datę wpisu, wartość napiwków zgromadzonych danego dnia oraz imiona i nazwiska pracowników kasyna, którym są wypłacane te napiwki wraz z wartością napiwków wypłaconym poszczególnym pracownikom kasyna, datą wypłaty napiwku i podpisem odbioru - to napiwki są przychodem ze stosunku pracy i podlegają opodatkowaniu łącznie z wynagrodzeniem za pracę, od których płatnik ma obowiązek pobrania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, a prowadząc ewidencje wymagane przez w/w rozporządzenie, a także zapewniając techniczne możliwości ich gromadzenia i przechowywania, współuczestniczy zarówno w wyliczeniu, jak i wypłacie pochodzących z tego źródła środków pieniężnych. Przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych nie warunkują bowiem nakładania na pracodawcę obowiązków płatnika od posiadania przez niego środków wypłacanych pracownikom, a nawet wprost w art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f. przewidują możliwość wypłacania pracownikom należności finansowanych z innego źródła, niż pracodawca.

Wobec powyższego stanowiska, które Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje, nie zasługuje na uwzględnienie zarzut dotyczący naruszenia art. 336 k.c. w zw. z art. 839 i 710 k.c.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na wyrok z dnia 14 listopada 2003 r., sygn. akt I SA/Łd 1493/02, Lex 102761), w którym Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że „w definicji przychodów ze stosunku pracy, wynikającej z art. 12 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych mieści się również wypłata napiwków wypłaconych w kasynach gry”. Teza ta spotkała się z aprobatą dr hab. Pawła Borszowskiego w głosie opublikowanej w Przeglądzie Orzecznictwa Podatkowego z 2005 r., nr 2 s.122, z której wynika, iż „analiza sformułowania „przychody ze stosunku pracy” oprócz aspektu pozostawania w stosunku pracy, nie może pominąć - ściśle związanego z tym - wykonywania tego stosunku prawnego. W tym zaś ogromna rolę odgrywa przyjęty system „ewidencjonowania” napiwków... Sposób „ewidencjonowania” napiwków umożliwia po pierwsze kontrolę wielkości tych świadczeń ze strony pracodawcy, po drugie zaś ułatwia organom podatkowym ustalenie wielkości przychodu” „Niewątpliwie otrzymanie kwoty pochodzącej z napiwków należy oceniać w kategoriach wypłaty pieniężnej, Z kolei sformułowania „źródło finansowania wypłat” nie należy utożsamiać bezpośrednio ze źródłem przychodu, ale pośrednio, gdyż chodzi tu raczej o „finansową podstawę” otrzymania konkretnych środków pieniężnych, która sprowadza się do kwot przekazanych przez uczestników gry w kasynie”.

Podobny pogląd wyraził również Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 14 listopada 2006 r. sygn. akt II FSK 1416/05. W wyroku tym ponadto stwierdzono, że „na kasynie jako płatniku ciąży obowiązek naliczania i odprowadzania zaliczek na podatek od napiwków zostawionych przez graczy dla pracowników kasyna”. Wobec powyższego prowadząca kasyno Spółka niezależnie od sposobu rozdziału napiwków ma obowiązek pobrania zaliczek na podatek dochodowy. W świetle powyższego bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy są podnoszone przez wnioskodawcę okoliczności, iż nie ma on wpływu na udzielenie napiwków, ich wysokość, sposób i zasady ich podziału. Nie ma również znaczenia podnoszona okoliczność, iż napiwki otrzymywały osoby nie związane stosunkiem pracy ze spółką, skoro zainteresowani, których dotyczą zaskarżone decyzje są lub byli pracownikami Spółki. Należy zaakceptować również pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2010 r., II UK 98/10, OSNP 2012/1-2/20, iż wypłaty finansowane z napiwków doliczanych do rachunku regulowanego kartą płatniczą, wypłacane kelnerowi (pracownikowi) przez pracodawcę, na którego konto wpływają, z zachowaniem zasady, że kelner otrzymuje kwoty równoważne napiwkom zapłaconym kartą w jego rewirze, powinny być wliczane do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, t.j.: Dz.U.2016.936 ze zm. oraz art. 12 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, t.j.:Dz.U.2010.51.307 ze zm.). Wprawdzie rozstrzygnięcie zapadło na tle

odmiennego stanu faktycznego, niemniej zawarta w uzasadnieniu tego wyroku analiza obowiązujących przepisów jest podobna, jak w orzecznictwie sądów administracyjnych dotyczącym kasyn gdy, na które zresztą Sąd Najwyższy się powołuje.

Problem konstytucyjności przepisu art. 12 ust.1 w zw. z art. 31 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w zw. z art.2 w zw. z art. 217 oraz art. 64 ust.1 i 3 Konstytucji RP w zakresie, w jakim pozwala on na uznanie za przychody ze stosunku pracy otrzymane przez pracowników spółki napiwki niebędące przychodem pracodawcy był przedmiotem skargi konstytucyjnej podmiotu prowadzącego kasyno z dnia 28 lutego 2013 r., której postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2014 r., sygn. akt Ts 68/13, Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu. W stanie faktycznym sprawy zostało ustalone, że w związku ze świadczeniem pracy pracownicy skarżące otrzymywali napiwki w postaci żetonów do gry, które mieli obowiązek wrzucać do "tipboxów", ponieważ nie mogli przyjmować bezpośrednio napiwków od klientów. Na koniec dnia napiwki były komisyjnie wyjmowane z "tipboxów", liczone i wymieniane na pieniądze w kasie kasyna. Zebrana pula napiwków była dzielona pomiędzy pracowników przez kierownika sali, zgodnie ze zwyczajowo przyjętymi zasadami i przyznanymi punktami tipowymi. Pieniądze były wypłacane raz w miesiącu lub częściej za pokwitowaniem, po odnotowaniu w prowadzonym przez kasyno rejestrze napiwków danych personalnych pracownika kasyna, wartości wypłaconych napiwków i daty ich wypłaty. Spółka kwestionowała zgodność z Konstytucją tej regulacji w zakresie, w jakim pozwala ona na uznanie za przychody ze stosunku pracy otrzymane przez pracowników napiwki niebędące przychodem pracodawcy. Zdaniem spółki kwestionowana norma prawna (a szczególnie użyte w omawianym przepisie sformułowanie „bez względu na źródło finansowania”) jest nieprecyzyjna a przez to niejasna. Pozostawienie organom podatkowym swobody w rozstrzyganiu co jest podstawą opodatkowania, narusza art. 2 w zw. z art. 217 Konstytucji. Trybunał stwierdził, że zarzuty podniesione w skardze są oczywiście bezzasadne. W uzasadnieniu postanowienia wskazał, że skarżąca domagała się uznania za niekonstytucyjną normy, na podstawie której została zobowiązana do pobierania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych z tytułu napiwków otrzymywanych przez jej pracowników w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych. Zdaniem spółki niezgodne z Konstytucją jest obarczenie jej ekonomicznym ciężarem opłacania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych w sytuacji, w której napiwki te nie były przychodem spółki. Tymczasem, zgodnie z zaskarżoną regulacją, uznanie danego świadczenia za przychód ze stosunku służbowego nie jest uzależnione od źródła finansowania tego świadczenia. Przepis stanowi bowiem, że za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń. Należy zatem uznać - w związku z tym, że katalog świadczeń zaliczanych do przychodów ze stosunku służbowego ma charakter otwarty - że każda wypłata, którą pracownik otrzymuje w związku ze stosunkiem pracy, jest jego przychodem z tego źródła, z którego dochód podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym (zob. wyrok NSA z 9 maja 2006 r., sygn. akt. II FSK 758/2005). O zakwalifikowaniu świadczenia jako przychodu ze stosunku pracy w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy podatkowej decyduje zatem to, czy określone świadczenie może otrzymać wyłącznie pracownik. Istotne jest więc to, czy istnieje związek prawny, lub faktyczny, danego świadczenia z istniejącym stosunkiem pracy. Źródłem i podstawą wypłaty omawianego świadczenia jest stosunek pracy łączący pracownika z pracodawcą. Skarżąca domagając się tego, by za przychód pracownika ze stosunku pracy uznawać jedynie wypłaty, które wcześniej były przychodem pracodawcy, w istocie nie stawia zarzutu niejednoznaczności kwestionowanego przepisu, ale żąda stworzenia całkowicie nowej definicji przychodów ze stosunku pracy, opartej na innych zasadach kwalifikowalności.

Wziąwszy powyższe pod uwagę, Trybunał uznał za oczywiście bezzasadny zarzut rozpatrywanej skargi konstytucyjnej dotyczący braku precyzji i jasności sformułowania „bez względu na źródło finansowania”, zawartego w zakwestionowanym art. 12 ustawy podatkowej. Trybunał Konstytucyjny zauważył ponadto, że analizowana skarga konstytucyjna we wskazanym wyżej zakresie nie spełniała również wymogu wskazania konstytucyjnych wolności lub praw, których naruszenie zostało spowodowane zastosowaniem zaskarżonego unormowania. Przesłanki dopuszczalności skargi konstytucyjnej nie wyczerpuje bowiem odwołanie się do zasady demokratycznego państwa prawa (art. 2 Konstytucji) oraz zasady nakładania danin publicznych (wywodzonej z art. 217 Konstytucji). Orzecznictwo Trybunału jest w tej kwestii jednolite i nie pozostawia wątpliwości co do oceny rozpatrywanej skargi konstytucyjnej w zakresie jej podstawy.

Trybunał przypomniiał, że art. 2 Konstytucji wyraża zespół zasad ustrojowych, ale samodzielnie nie jest podstawą żadnej wolności ani żadnego prawa podmiotowego. Powołanie się zatem na zasadę demokratycznego państwa prawa zasadniczo nie może być samoistną podstawą skargi konstytucyjnej. Pogląd taki został wyrażony w postanowieniu pełnego składu Trybunału z dnia 23 stycznia 2002 r. (Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60). Odwołanie się do powyższych zasad może mieć natomiast znaczenie wtedy, gdy skarżący wskaże prawo podmiotowe mające swoje źródło w innym przepisie Konstytucji, które zostało ograniczone na skutek naruszenia tychże zasad. W rozpatrywanej skardze skarżący nie wskazał jednak takiego prawa.

Z kolei art. 217 Konstytucji jest jednym z elementów wyznaczających granice działalności ustawodawcy w nakładaniu obowiązków podatkowych. Podstawą dla ich wyznaczenia jest zasada państwa prawnego w aspekcie formalnoprawnym, w szczególności zasada wyłączności ustawy. W wypadku prawa podatkowego zasadę doprecyzowują dodatkowe wymogi, o których mowa w art. 217 Konstytucji. Ustanawiając te warunki, ustawodawca powinien również brać pod uwagę ograniczenia materialnoprawne wynikające z poszczególnych konstytucyjnych wolności i praw. Jednakże ze względu na zasadę powszechności opodatkowania wymagania te są mniej rygorystyczne. W wypadku skargi konstytucyjnej stwierdzenie, że ustawodawca naruszył konstytucyjne wymogi formalnoprawne zawsze musi łączyć się ze wskazaniem konkretnej wolności lub prawa konstytucyjnego skarżącego, naruszonych przez zaskarżony akt normatywny.

Analizując zarzut dotyczący naruszenia art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji Trybunał wskazał, iż skarżąca twierdzi, że nałożenie na spółkę obowiązku zapłaty zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych z własnych środków jest sprzeczne z tym przepisem ustawy zasadniczej, gdyż prowadzi do uszczuplenia majątku spółki i pozbawienia jej własności w tym zakresie. Wynikające z art. 64 Konstytucji prawo ochrony własności i innych praw majątkowych ma charakter konstytucyjnego prawa podmiotowego. Konstytucja nakłada jednak na każdego obowiązek ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie (art. 84 Konstytucji). Tym samym, w dziedzinie prawa daninowego, Konstytucja w znacznej mierze ogranicza możliwość pełnej ochrony praw majątkowych, o których mowa w art. 64 Konstytucji (por. postanowienie TK z 18 listopada 2008 r., SK 23/06, OTK ZU nr 9/A/2006, poz. 166).

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, wpływ na sferę praw majątkowych należy do zasadniczej treści podatku (zob. wyrok TK z 5 listopada 2008 r., SK 79/06, OTK ZU nr 9/A/2008, poz. 153). Nie każda więc niekorzystna zmiana sytuacji majątkowej obywatela jest ograniczeniem jego prawa własności i innych praw majątkowych (zob. wyrok TK z 30 stycznia 2001 r., K 17/00, OTK ZU nr 1/2001, poz. 4 i przywołane tam orzecznictwo). Tak daleko idąca ochrona własności i innych praw majątkowych nie ma bowiem uzasadnienia w świetle przepisów Konstytucji (zob. wyrok TK z 11 grudnia 2001 r., sygn. SK 16/00, OTK ZU nr 8/2001, poz. 257).

Powyżej wyrażone poglądy znajdują zastosowanie również w sprawie niniejszej biorąc pod uwagę zarzuty apelacji, dotyczące również naruszenia Konstytucji. W świetle powyższych rozważań nie można podzielić poglądów przedstawionych w apelacji, a dotyczących naruszenia norm konstytucyjnych.

Wnioskodawca w apelacji zarzucił ponadto naruszenie przepisów postępowania, w szczególności art. 365 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i ponowną ocenę prawomocnie rozstrzygniętej kwestii prawnej w wyroku Wojewódzkiego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 22 kwietnia 1993 r. sygn. akt VIII U 2718/92, w którym prawomocnie orzeczono, że otrzymywane przez pracowników Spółki napiwki nie są dochodem, od którego należy odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne, w szczególności z tego powodu, że napiwki takie nie są dochodem, dla którego uzyskanie stosunek pracy stanowi tytuł prawny. W ocenie wnioskodawcy powyższe rozstrzygnięcie stanowi prejudykat wiążący zarówno organ rentowy i Spółkę - strony procesu zakończony w/w wyrokiem, jak i sąd rozstrzygający nową sprawę, która poza tym, że dotyczy innego okresu składkowego ma tożsamy charakter. Takie stanowisko nie jest uzasadnione. Art. 365 § 1 k.p.c., z którego wynika moc wiążąca prawomocnego orzeczenia w stosunku do sądu i stron, nie reguluje wprost przedmiotowych granic mocy wiążącej orzeczenia. Wyznaczając te granice należy mieć przede wszystkim na względzie, że wyrok jest rozstrzygnięciem o konkretnym przedmiocie procesu, którym jest określone świadczenie, jakie ma spełnić pozwany (dłużnik) na rzecz powoda (wierzyciela). Sentencją wyroku objęte jest rozstrzygnięcie o żądaniach stron (art. 325 k.p.c.), którego faktyczne i

prawne podstawy zawiera uzasadnienie (art. 328 § 2 k.p.c.). Z mocy wiążącej wyroku o świadczenie korzysta jedynie rozstrzygnięcie, nie rozciąga się ona na kwestie pozostające poza sentencją, w tym ustalenia i oceny dotyczące stosunku prawnego stanowiącego podstawę żądania, o którym orzeczono. Moc wiążąca w zakresie ustanowionym w art. 365 k.p.c. odnosi się tylko do „skutku prawnego”, który stanowił przedmiot orzekania i nie oznacza związania sądu (i stron) ustaleniami zawartymi w uzasadnieniu innego orzeczenia. Taki pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 stycznia 2015 r., sygn. akt IV CSK 181/14, wskazując, że wynikająca z art. 365 § 1 k.p.c. moc wiążąca wyroku dotyczy związania sentencją, a nie uzasadnieniem wyroku innego sądu, czyli przesłankami faktycznymi i prawnymi przyjętymi za jego podstawę, gdyż zakresem prawomocności materialnej jest objęty tylko ostateczny wynik rozstrzygnięcia a nie jego przesłanki. Oczywiście nie jest właściwa sytuacja, w której analogiczne stany faktyczne zostają odmiennie ocenione przez różne sądy. Nie uzasadnia to jednak poszerzania zakresu mocy wiążącej prawomocnego wyroku, natomiast nakłada na sąd rozpoznający sprawę później obowiązek szczególnie wnikliwego i rozważnego osądu, uwzględniającego także argumenty, które prowadziły do odmiennych wniosków oraz wyjaśnienia przyczyn odmiennej oceny. Już sama możliwość związania sądu innym rozstrzygnięciem jest ograniczeniem niezawisłości sędziowskiej i odstąpieniem od podstawowych zasad obowiązujących w postępowaniu cywilnym - swobodnej oceny dowodów i bezpośredniości. Na właściwe wyznaczenie granic mocy wiążącej wyroku wpływa też prawidłowe rozumienie pojęcia ustaleń i przyczyn „prejudycjalnych”. W każdym postępowaniu cywilnym występują kwestie wstępne, które sąd rozstrzyga samodzielnie. Nie każda kwestia wstępna ma rangę kwestii prejudycjalnej w innej sprawie, nawet pomiędzy tymi samymi stronami, i nie każda kwestia wcześniej rozstrzygnięta ma znaczenie prejudycjalne w późniejszym postępowaniu. Badanie „prejudycjalności” wymaga uwzględnienia specjalnej zależności wyrażającej się w tym, że zachodzi konieczność rozstrzygnięcia jednej sprawy (zagadnienia), aby można było rozstrzygnąć inną sprawę (zagadnienie) albo gdy od wyniku prawomocnie rozstrzygniętej sprawy zależy wynik innej sprawy. Prejudycjalność charakteryzuje się określonym stosunkiem zależności a jej konieczną cechą jest decydujące (przesądające) znaczenie, jakie ma rozstrzygnięcie jednej kwestii dla rozstrzygnięcia kwestii wstępnej w innej sprawie.

Przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Wojewódzkiego z dnia 22 kwietnia 1993 r. była decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 28 kwietnia 1992 r. dotycząca składek od napiwków otrzymanych przez pracowników wnioskodawcy w latach 1990-1992. Niewątpliwie przedmiot procesu był taki sam, jak w sprawie niniejszej, ale dotyczył innych osób, okresu, jak i decyzji. Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy zawartym w apelacji rozstrzygnięcie nie zapadło w oparciu o analogiczne przepisy, bowiem w sprawie aktualnie rozpoznawanej zastosowanie znajdują przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązującej od dnia 1 stycznia 1999 r., a poprzednio było to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w/s wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz.U.1990.7.41). W § 7 tego rozporządzenia wskazano, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników stanowi dochód w gotówce i w naturze z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, z wyjątkami wskazanymi w kolejnych punktach świadczeń. Definicja ta nie odnosi się do przychodu w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a jej zakres pojęciowy jest węższy niż uregulowania aktualne. W związku z powyższym spór w sprawie nie może podlegać ocenie analogicznej jak w sprawie, która toczyła się w 1993 r.

Reasumując powyższe rozważania Sąd Apelacyjny uznał za chybione pozostałe zarzuty apelacyjne oraz pominął wnioski dowodowe zgłoszone w apelacji wobec ich bezzasadności, gdyż istota sporu sprowadzała się do oceny prawnej charakteru napiwków, które jak wynika z powyższego stanowią przychód ze stosunku pracy, a zatem stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zainteresowanych pracowników.

Wobec ustalenia, że istotą sporu była ocena prawna charakteru napiwków zarzuty apelacji dotyczące braków w zakresie ustaleń faktycznych nie są zasadne i jako takie nie zasługiwały na uwzględnienie.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego wydano w oparciu o przepis art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 i § 10 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804) mając na uwadze wysokość należnych składek na rzecz każdego z zainteresowanych.

SSA Irena Różańska-Dorosz SSA Monika Kiwiorska-Pajak SSA Robert Kuczyński

R.S.